

Colloquia Russica VIII: religija in verovanja v Stari Rusiji

Mednarodna znanstvena konferenca

Lvov, 15.–18. 11. 2017

Osma v vrsti mednarodnih znanstvenih konferenc s področja zgodovinopisja in sorodnih ved v sklopu serije Colloquia Russica se je od 15. do 18. novembra 2017 odvijala na zahodu Ukrajine, v Lvovu, središču zgodovinske pokrajine Galicija (Galič). Tema tokratne konference je bila posvečena religiji in verovanjem v Stari Rusiji od 10. do 16. stoletja, to je med Vzhodnimi Slovani v srednjem veku. Koordinator serije konferenc in urednik konferenčnih zbornikov je že od samega začetka leta 2011 ukrajinsko-poljski zgodovinar Vitalij Nagirni, raziskovalec na Inštitutu za zgodovino Vzhodne Evrope pri Jagelonski univerzi (Krakov). Tokratna konferenca je potekala v organizaciji treh ustanov: že omenjenega Inštituta za zgodovino Vzhodne Evrope pri Jagelonski univerzi, Ukrajinske katoliške univerze in Lvovske nacionalne univerze Ivana Franka. Konferenca se je odvijala na treh lokacijah: v Centru metropolita Andreja Šeptičkega pri Ukrajinski katoliški univerzi, na sedežu Knjižnice Lvovske nacionalne univerze Ivana Franka in v dvorani cerkve Marijinega zašpanja pri Ukrajinski katoliški univerzi.

Na konferenci je sodelovalo nad šestdeset referentov iz desetih držav, večinoma iz Vzhodne srednje in Vzhodne Evrope. Iz Slovenije se je konference udeležil le en referent (avtor tega poročila). Največji delež referentov so sestavljali zgodovinarji, arheologi in umetnostni zgodovinarji. Uradni jeziki referatov, kar na splošno velja tudi za prispevke v konferenčnih zbornikih serije Colloquia Russica, so bili štirje: ukrajiniščina, ruščina, poljščina in angleščina. Vsi referati so bili predstavljeni plenarno, pred istim občinstvom istočasno, razporejeni pa so bili po kronološkem redu, od časovno najstarejših do najmlajših tem. Največ pozornosti sta vzbudili dve daljši oziroma otvoritveni predavanji. Prvo otvoritveno predavanje, ki ga je pripravil umetnostni zgodovinar Volodimir Aleksandrovič, predstojnik Oddelka za srednjeveško zgodovino pri Inštitutu ukrajinskih študij Nacionalne akademije znanosti (Lvov), je bilo posvečeno odmevu bizantinskega religiozno-umetnostnega kanona na primeru upodobitev Marije (Bogorodice) v ikonopisju, mozaikih in freskah, nastalih na ozemlju današnje Ukrajine od 12. do 16. stoletja. Drugo otvoritveno predavanje, ki ga je pripravil zgodovinar Igor Danilevski, predstojnik Katedre za zgodovino idej in metodologijo zgodovinske znanosti Fakultete za zgodovino pri Nacionalni raziskovalni univerzi »Visoka šola ekonomije« (Moskva), pa je obravnavalo »protilatinske« (protikatoliške) polemične spise, nastale v Kijevski Rusiji na prelomu 11. in 12. stoletja.

Večina referentov je izkazovala visoko raven znanja in ustrezne predavateljske (retorične) sposobnosti, prav tako pripravljenost na vsebinsko tehtno in spoštljivo razpravo, ki je potekala pretežno v ukrajinskem in ruskem jeziku. Posebnost in obenem ena najboljših lastnosti konference, kar velja tudi za celotno serijo Collo-

quia Russica, je bila udeležba tako mladih doktorjev ali podiplomskih študentov kakor tudi izkušenih raziskovalcev oziroma visokošolskih učiteljev, ki niso nastopali v ločenih sekcijah, temveč skupaj. To sledi želji organizatorjev po gojenju medgeneracijskega spoštovanja in sodelovanja, po nujenju priložnosti mlajši generaciji za vstop v svet starejših in medsebojnem učenju. Naslednja dobra lastnost konference je bila prijaznost gostiteljev in pozitivna razpoloženost večine referentov. Tu je vredno omeniti dva strokovno vodena ogleda Lvovskega mestnega središča in dve družabni srečanja z večerjo v dveh različnih restavracijah z lokalno kuhinjo. Kot manj pozitivno lastnost konference pa je treba izpostaviti pozitivističen oziroma metodološko enostranski in (delno) zastarel pristop nekaterih zgodovinarjev in arheologov. V tem pogledu je bilo glede na izbrano krovno temo konference večkrat opaziti pomanjkanje ustreznega teoretskega aparata, prav tako razmeroma skromno zastopanost izvedencev s področja kulturne zgodovine in religijskih študij ali teologije.

Za konec se je treba ustaviti še pri eni od organizatoric, Ukrajinski katoliški univerzi. Ustanovljena je bila leta 2002 in predstavlja edino univerzo na svetu v okviru vzhodnih (uniatskih) katoliških Cerkva. S svojim velikim kompleksom – ki zajema predavalnice, knjižnico, kolegij (študentski dom), dva gostinska obrata, cerkev in park –, s svojo raziskovalno in založniško dejavnostjo, fakultetami in raznolikimi študijskimi programi ter študenti iz celotne Ukrajine, pa tudi tujimi v sklopu različnih izmenjav, lahko služi kot zgled in spodbuda Sloveniji, konkretno slovenski katoliški Cerkvi oziroma Nadškofiji Ljubljana, da se v (bližnji) prihodnosti moralno in finančno zavzame za podoben tako duhovno kot tudi družbeno pomemben projekt slovenske katoliške univerze. Če je to uspelo Ukrajini, ki se od osamosvojitve leta 1991 spopada z nelahkimi identitetnimi, pravno-institucionalnimi ter ekonomskimi izzivi in ki povrh vsega nikoli v zgodovini ni bila večinsko katoliška, lahko s pravo zavzetostjo uspe tudi »stabilnejši« in zgodovinsko katoliški Sloveniji.

Simon Malmenvall